

«Αλαλούμ» με 73 φορονόμους από το 2015

«Μύθος» ο αυξημένος ΦΠΑ στα νησιά

του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΙΑΜΑΝΤΙΔΗ
ddiamantidis@gmail.com

«Μονά ζυγά δικά μου». Σε αυτήν τη φράση θα μπορούσε να συμπυκνωθεί το φορολογικό τοπίο, το οποίο είναι εξαιρετικά ρευστό, καθώς ούτε λίγο ούτε πολύ η σημερινή κυβέρνηση έχει περάσει από το 2015 73 νόμους με φορολογικές διατάξεις, που βέβαια ως επί το πλείστον είναι επιβαρυντικές για τους πολίτες.

Επί της ουσίας, πολίτες και επιχειρήσεις έχουν να αντιμετωπίσουν ένα φορολογικό περιβάλλον που συνεχώς μεταβάλλεται, με ό,τι συνεπάγεται αυτή η εξέλιξη τόσο για την προσέλκυση επενδύσεων, όσο και για την όποια δυνατότητα προγραμματισμού σε ατομικό, οικογενειακό ή επιχειρηματικό επίπεδο. Με αυτές τις φορολογικές διατάξεις η κυβέρνηση επέφερε μικρές ή μεγάλες αλλαγές σε πέντε βασικά κείμενα που διέπουν το καθεστώς φορολόγησης της χώρας. Πρόκειται για τον κώδικα φορολογίας εισοδήματος, τον κώδικα φορολογικών διαδικασιών, τη νομοθεσία του ΕΝΦΙΑ, τα ελληνικά λογιστικά πρότυπα που αφορούν στις επιχειρήσεις και τον ΦΠΑ.

Σχετική έρευνα του Ινστιτούτου Οικονομικών και Φορολογικών Μελετών (ΙΟΦΟΜ) «μέτρηση» τις παρεμβάσεις που έχουν γίνει στη φορολογική νομοθεσία και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι βασικοί φορολογικοί νόμοι φτάνουν να αλλάζουν -κατά μέσο όρο- ακόμη και κατά 90 ημέρες.

Μια παρουσίαση των αλλαγών, όπως αυτές έχουν αποτυπωθεί μία προς μία στη μελέτη του ΙΟΦΟΜ, δείχνει ότι από το 2013 μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί:

1. Αλλαγές των πέντε βασικών φορολογικών νόμων (ΚΦΕ, ΚΦΔ, ΕΝΦΙΑ, ΕΛΠ και ΦΠΑ) με 106 διαφορετικούς νόμους!
2. Τροποποιήσεις συνολικά 394 άρθρων στους

- πέντε νόμους που προαναφέρθηκαν
3. Αλλαγές σε 912 διαφορετικές παραγράφους της νομοθεσίας

Οι ερευνητές του Ινστιτούτου έχουν βγάλει και τους μέσους όρους οι οποίοι δεν αφήνουν κανένα περιθώριο αμφιβολίας σχετικά με το πόσο ρευστό είναι το τοπίο στην Ελλάδα όσον αφορά στη φορολογική πολιτική. Έτσι:

1. Ο Κώδικας Φορολογίας Εισοδήματος αλλάζει κάθε 90 ημέρες. Από το 2013 μέχρι σήμερα έχουν περάσει 33 νόμοι που έχουν επηρεάσει 154 άρθρα και 356 παραγράφους
2. Ο Κώδικας Φορολογικών Διαδικασιών μεταβάλλεται -κατά μέσο όρο- ανά έναν μήνα και 25 ημέρες. Έχουν περάσει αλλαγές του με 27 διαφορετικούς νόμους και έχουν επηρεαστεί 139 άρθρα και 359 παράγραφοι.
3. Ο ΕΝΦΙΑ έχει αλλάξει με 17 νόμους από το 2014 μέχρι σήμερα και ουσιαστικά τροποποιείται ανά δύο μήνες και 20 ημέρες. Έχουν αλλάξει 34 άρθρα και 43 παράγραφοι.
4. Τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα έχουν αλλάξει με πέντε διαφορετικούς νόμους και παραμένουν σχετικά σταθερά, καθώς τροποποιούνται ανά έξι μήνες και 24 ημέρες. Έχουν αλλάξει 12 άρθρα και 16 παράγραφοι.
5. Ο Κώδικας του ΦΠΑ έχει αλλάξει μόνο από το 2013 μέχρι σήμερα (είναι παλιό νομοθέτημα του 2000) με 24 διαφορετικούς νόμους, με αποτέλεσμα να τροποποιείται ανά δύο μήνες και 2 ημέρες. Έχουν αλλάξει 55 άρθρα και 146 διαφορετικές παράγραφοι.

«Τζίφος» ο αυξημένος ΦΠΑ

Το πιο εντυπωσιακό είναι ότι πολλές από τις φορολογικές αλλαγές γίνονται απλά για να γίνουν, καθώς ουσιαστικό εισπρακτικό αποτέλεσμα δεν επιφέρουν.

Η Ελλάδα έγινε η μοναδική χώρα της Ευρώπης που απεμπόλησε το δικαίωμα να διατηρεί ειδικό καθεστώς ΦΠΑ για μία γεωγραφική περιοχή της χώρας, στο νησιωτικό κομμάτι της, καθώς οι δανειστές πίστευαν ότι από την αύξηση των φορολογικών συντελεστών του ΦΠΑ στα νησιά θα εισέρρεαν στα κρατικά ταμεία έως και 250 εκατ. ευρώ.



Μάλλον τελικά το κρατικό ταμείο από αυτή την ανοδική μεταβολή στους συντελεστές ΦΠΑ στα νησιά δεν πήρε ούτε ευρώ παραπάνω. Όπως τονίζουν οι ίδιες οι επιχειρήσεις σε έρευνα που διενεργήθηκε στα νησιά του Αιγαίου επίσης από το ΙΟΦΟΜ, η αύξηση των συντελεστών έχει οδηγήσει σε διόγκωση της φοροδιαφυγής και σε μείωση των εσόδων, όπως αποτυπώνονται στα βιβλία των εταιρειών. «Ακόμη και αν δεν υπήρχε ο παράγοντας της αύξησης της παραβατικής συμπεριφοράς, τα επιπλέον έσοδα από την κατάργηση του ειδικού καθεστώτος ΦΠΑ στα νησιά του Αιγαίου σε καμία περίπτωση δεν θα μπορούσαν να υπερβούν τα 68 εκατ. ευρώ. Ολόκληρο το ποσό του ΦΠΑ που πηγάζει από τα νησιά του Αιγαίου μετά βίας ξεπερνάει τα 160 εκατ., όταν τα συνολικά έσοδα του ΦΠΑ της χώρας ανέρχονται περίπου στα 14 δισ. ευρώ», αναφέρεται στη μελέτη του ΙΟΦΟΜ.

Το τελευταίο προχώρησε σε έρευνα με ερωτηματολόγια σε φορείς και επιχειρήσεις των νησιών του Αιγαίου, προκειμένου να καταγράψει και τις δικές τους θέσεις επί του μέτρου του ΦΠΑ. Στην έρευνα, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Οκτώβριο, απάντησαν εκπρόσωποι 384 επιχειρήσεων και οι απαντήσεις τους ήταν οι εξής:

1. Σε ποσοστό 37,68% οι εκπρόσωποι των εταιρειών απάντησαν ότι το 2016 είχαν μείωση τζίρου άνω του 10%, σε ποσοστό 21,13% δήλωσαν ότι είχαν μείωση έως και 10%, ενώ μόλις το 3,87% των ερωτηθέντων είχε αύξηση εσόδων πάνω από 10%. Σε ποσοστό 92% οι ερωτώμενοι απάντησαν ότι η αύξηση των συντελεστών ΦΠΑ θα οδηγήσει σε περαιτέρω μείωση του τζίρου.

2. Σε ποσοστό 72% οι εταιρείες δήλωσαν ότι υπέστησαν μείωση κερδοφορίας το 2016. Το 30% των εταιρειών είχε μείωση πάνω από 10%

3. Το 92,71% των ερωτηθέντων συμφωνεί ότι η αύξηση των συντελεστών ΦΠΑ επηρεάζει την αύξηση των φαινομένων της φοροδιαφυγής και της εισφοροδιαφυγής.

22η θέση στην Ευρώπη σε διαθέσιμο εισόδημα

Εύλογο είναι ότι με ένα τέτοιο φορολογικό τοπίο, το οποίο κατά κανόνα αφαιρεί χρήματα από τις τσέπες των φορολογουμένων, το εισόδημα των Ελλήνων είναι αναγκαστικά συμπίεσμένο.

Έτσι, με μέση τιμή της τάξης των 9.433 ευρώ σε αγοραστική δύναμη ή διαθέσιμο εισόδημα ανά κάτοικο, η Ελλάδα παραμένει στην

2017 κατά-ταξη (2016)	χώρα	κάτοικοι	GfK Αγοραστική Δύναμη 2017 (ανά κάτοικο σε €)	Ευρωπαϊκή αγοραστική δύναμη δείκτης
	Ευρώπη (σύνολο)	675.389.942	13.937	100,0
19 (20)	Πορτογαλία	10.309.573	11.152	80,0
20 (19)	Κύπρος	1.187.491	11.112	79,7
21 (21)	Σλοβενία	2.065.895	10.750	77,1
22 (22)	Ελλάδα	10.783.748	9.433	67,7
23 (23)	Εσθονία	1.314.463	8.734	62,7

Πηγή: © GfK Purchasing Power Europe 2017 *δείκτης ανά κάτοικο: Ευρωπαϊκός μέσος = 100





427 χιλιάδες Έλληνες έφυγαν στο εξωτερικό

Οι εξελίξεις στο οικονομικό πεδίο οδήγησαν μεταξύ άλλων και στο φαινόμενο του brain drain, δηλαδή της φυγής εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού από τη χώρα.

Για την αποτροπή αυτού του φαινομένου και ενδεχομένως και την αναστροφή του, απαιτείται μόνιμη βελτίωση του κλίματος στην οικονομία και ειδικές δράσεις στην εκπαίδευση, σύμφωνα με τον διοικητή της ΤτΕ, Γιάννη Στουρνάρα.

Μιλώντας σε εκδήλωση του Ιδρύματος Fulbright στη Γεννάδειο Βιβλιοθήκη, ο κ. Στουρνάρας υπογράμμισε ότι στη σημερινή οικονομική συγκυρία παρατηρείται μείωση των διαθέσιμων ανθρώπινων πόρων στην Ελλάδα για την επιστήμη και την τεχνολογία, καθώς οι περικοπές στον χώρο της εκπαίδευσης και της έρευνας έχουν οδηγήσει πολλούς ερευνητές σε πρόωρη συνταξιοδότηση, ενώ σημαντικός αριθμός νέων επιστημόνων έχει οδηγηθεί εκτός της χώρας.

Σύμφωνα με μελέτη της Τράπεζας της Ελλάδος, από το 2008 μέχρι το 2013, σχεδόν 223 χιλιάδες νέοι, μόνιμοι κάτοικοι Ελλάδας, ηλικίας 25-39 ετών, έφυγαν από τη χώρα αναζητώντας εργασία με καλύτερη αμοιβή και προοπτικές.

Αυτή είναι η γενιά που επηρεάστηκε περισσότερο από την κρίση, ενώ σωρευτικά, κατά το διάστημα 2008-2013, 427 χιλιάδες μόνιμοι κάτοικοι Ελλάδας έφυγαν από τη χώρα.

Όπως ανέφερε ο κ. Στουρνάρας, υπό τις σημερινές συνθήκες, η φυγή εξειδικευμένου ανθρώπινου δυναμικού είναι δύσκολο να ανακοπεί χωρίς μόνιμη βελτίωση του κλίματος στην οικονομία και χωρίς ειδικές δράσεις.

Στην Ελλάδα, σημείωσε ο κεντρικός τραπεζίτης, ως αποτέλεσμα της ελλιπούς διασύνδεσης της έρευνας και της αγοράς εργασίας, το δημόσιο ερευνητικό σύστημα, στο σύνολό του, είναι σε μεγάλο βαθμό απομονωμένο από τον παραγωγικό τομέα.

Η ανάγκη απόκτησης νέων δεξιοτήτων μετά την ολοκλήρωση της ανώτερης ή τεχνικής εκπαίδευσης αναγνωρίζεται ως επιτακτική σε όλο τον κόσμο, δεδομένης της ταχύτητας των τεχνολογικών εξελίξεων και των ανατροπών που αυτές προκαλούν στην οικονομία. Σύμφωνα με στοιχεία του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (CEDEFOP), το ποσοστό των εργαζομένων που έχουν συμμετάσχει σε προγράμματα κατάρτισης, το κόστος των οποίων καλύφθηκε από τον εργοδότη τους, μόλις ξεπερνά το 30% στην Ελλάδα, έναντι 73% που είναι ο μέσος όρος στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

22η θέση στην ευρωπαϊκή κατάταξη. Αυτό είναι περίπου κατά ένα τρίτο χαμηλότερο του ευρωπαϊκού μέσου όρου και καταγράφεται μικρή ονομαστική αύξηση +2,7%, σε σχέση με το προηγούμενο έτος (βάσει αναθεωρημένων τιμών).

Σύμφωνα με μελέτη της GfK «Αγοραστική Δύναμη της Ευρώπης 2017», το διαθέσιμο κατά κεφαλήν εισόδημα των Ευρωπαίων για δαπάνες και αποταμίευση το 2017 ανέρχεται κατά μέσο όρο στα 13.937 ευρώ. Το Λιχτενστάιν παρουσιάζει αγοραστική δύναμη ανά κάτοικο ύψους 63.267 ευρώ, ποσοστό κατά 350% υψηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Με 42.142 ευρώ κατά κεφαλήν, η Ελβετία έρχεται στη δεύτερη θέση, με τους κατοίκους της να διαθέτουν περισσότερο από το τριπλάσιο μέσο διαθέσιμο ευρωπαϊκό εισόδημα.

Συγκρίνοντας σε επίπεδο των ελληνικών περιφερειών, οι κάτοικοι του Νοτίου Αιγαίου έχουν την υψηλότερη αγοραστική δύναμη, καθώς με σχεδόν 12.496 ευρώ κατά κεφαλή, έχουν 32,5% περισσότερο διαθέσιμο εισόδημα από το μέσο όρο της χώρας, αλλά παραμένουν όμως ακόμα 10% χαμηλότερα από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Οι 3,78 εκατομμύρια κάτοικοι της Αττικής

Τop 10 περιφερειών στην Ελλάδα

κατάταξη (των 14**)	περιφέρειες	κάτοικοι	Αγοραστική Δύναμη 2017 (ανά κάτοικο σε €)	Εθνικός δείκτης*	Ευρωπαϊκός δείκτης*
1	Νότιο Αιγαίο	334.791	12.496	132,5	89,7
2	Αττική	3.781.274	10.679	113,2	76,6
3	Ιόνια Νησιά	206.141	10.231	108,5	73,4
4	Δυτική Μακεδονία	273.843	9.236	97,9	66,3
5	Κεντρική Μακεδονία	1.881.457	9.233	97,9	66,3
6	Βόρειο Αιγαίο	196.654	9.194	97,5	66,0
7	Ήπειρος	336.834	8.519	90,3	61,1
8	Πελοπόννησος	581.026	8.453	89,6	60,7
9	Κρήτη	631.812	8.188	86,8	58,7
10	Θεσσαλία	729.442	8.142	86,3	58,4

Πηγή: © GfK Purchasing Power Europe 2017

*δείκτης ανά κάτοικο. Ευρωπαϊκός μέσος = 100

**Περιοχές κάτω των 2.000 κατοίκων δεν περιλαμβάνονται στην κατάταξη.

κατέχουν τη 2η θέση ως προς την κατά κεφαλήν αγοραστική δύναμη και με μέσο όρο 10.679 ευρώ κατά κεφαλή, έχουν 13% περισσότερο διαθέσιμο εισόδημα από τον μέσο όρο της χώρας, αλλά 23% χαμηλότερο από τη μέση ευρωπαϊκή τιμή. Αυτό τους κατατάσσει περίπου στο ίδιο επίπεδο

αγοραστικής δύναμης με τους κατοίκους της Σλοβενίας (21η στην Ευρώπη). Η Δυτική Ελλάδα κατατάσσεται τελευταία ανάμεσα στις περιφέρειες της Ελλάδας με κατά κεφαλήν αγοραστική δύναμη 7.710 ευρώ, δηλαδή 18% χαμηλότερα από το μέσο όρο της χώρας.